Archetype

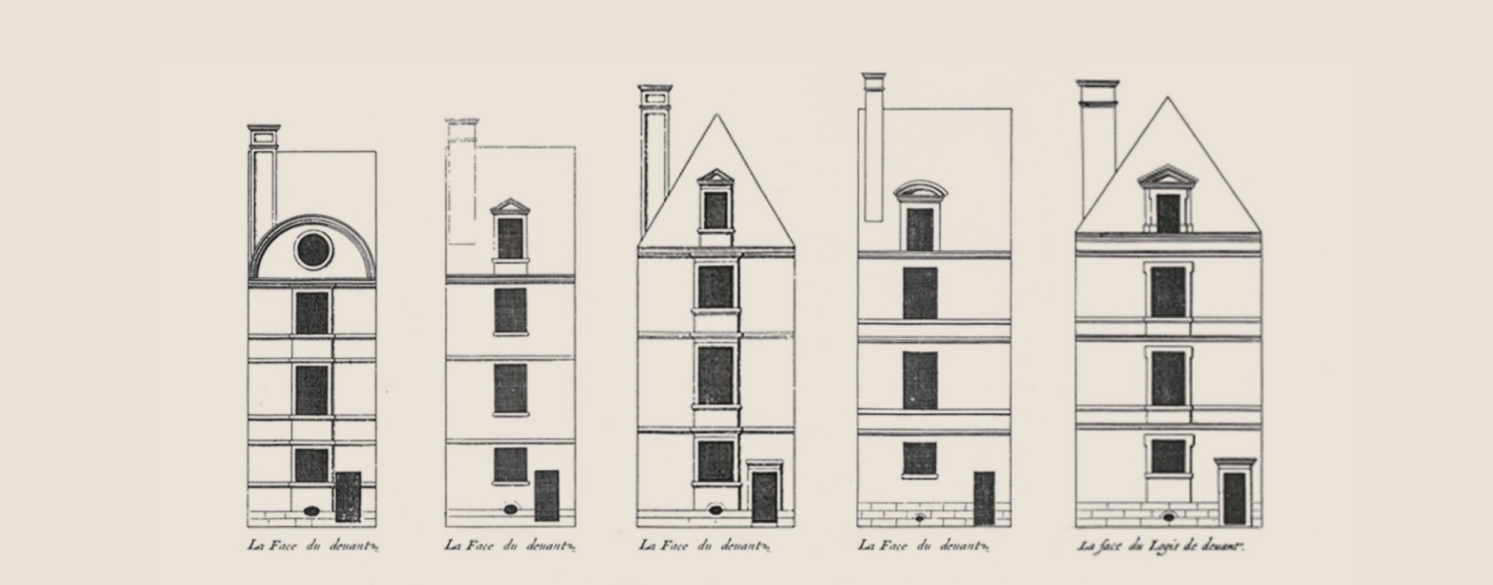

Η λογική δομή της αρχιτεκτονικής. Giorgio Grassi

Μανώλης Οικονόμου - 06/01/2021

Με το σύντομο αυτό βιβλίο, που δεν είναι εγχειρίδιο αρχιτεκτονικής έστω κι αν μοιάζει (αν και ίσως ήθελε να γίνει), και το οποίο στην πραγματικότητα γεννήθηκε από μια συγκυρία και δουλεύτηκε βιαστικά ενόψει μιας προθεσμίας (ενός ακαδημαϊκού διαγωνισμού), θέλησα να παρουσιάσω, περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, το προσωπικό μου πρόγραμμα εργασίας, την κατεύθυνση που τότε είχα επιλέξει, και το οποίο περιελάμβανε πράγματι ένα εγχειρίδιο αρχιτεκτονικής ανάμεσα στους στόχους του. [...] Πρόκειται για ένα βιβλίο-ντεμπούτο, ενός αρχιτέκτονα που στην πραγματικότητα δεν είχε ακόμη αναμετρηθεί με την αρχιτεκτονική, στο οποίο συναντά κανείς συναγμένο αρκετό πρωτότυπο αλλά και ετερογενές υλικό, και με το οποίο προσπάθησα να πω στην ουσία τα λίγα πράγματα που με ενδιέφερε να ειπωθούν, εκείνη τη δεδομένη στιγμή, για τη θέση μου στη σχολή και τη δουλειά μου. Το άφθονο υλικό περιλαμβάνει βιβλία και αρχιτεκτονικά έργα που διαφέρουν σε ποιότητα και βάθος, που δένονται μεταξύ τους με μερικές σχηματικές αξιωματικές θέσεις, και τα οποία εξακολουθούν να είναι σημαντικά, αλλά ίσως μόνο για μένα. Τα βιβλία και τα έργα συγκρίνονται σαν να αποτελούν το ίδιο πράγμα, καθώς έτσι τα αντιλαμβάνομαι. [...] Κατά την επεξεργασία του, το παρόν βιβλίο με βοήθησε επίσης να καταλάβω, ως μαθητευόμενος τότε, τους λόγους ορισμένων προτιμήσεων και υποθετικών συγγενειών. Ο Le Muet και τα εγχειρίδια οικοδομικών κατασκευών, ο Viollet-le-Duc και η ιδέα μιας αρχιτεκτονικής που εμπεριέχεται στα λήμματα ενός λεξικού, αποτέλεσαν κατευθύνσεις και τρόπους εργασίας που θέλησα να υιοθετήσω. Από τον Loos και τον Oud, τον Tessenow και τον Hilberseimer πήρα βιβλία και σχέδια, που διαδέχονται το ένα το άλλο, δείχνουν την ισοδύναμη αξία τους και τη δυνατότητα εναλλαγής τους. Η καθαρότητά τους με συγκίνησε, η ακρίβεια, η συνέπεια, η φαινομενική ευκολία και η καλλιέργεια της απλότητας. Κέρδισαν την προσοχή μου ορισμένα βιβλία και ορισμένα αρχιτεκτονικά έργα, διότι παρουσιάζονταν ως οριστικές απαντήσεις και ταυτόχρονα γεμάτα από νέες δυνατότητες, αλλά κυρίως λόγω της οξυδέρκειας που διέχεαν, του ρυθμού αυτού του πνεύματος, της έντασης, της τελειότητας και της συμφωνίας, των ξεκάθαρων ιδεών που εφαρμόζονται με ακρίβεια και έλεγχο. Πρόκειται για έργα απόλυτα κανονικού τύπου και μορφής, από τα οποία απορρέει ένας εντελώς μοναδικός

τρόπος αντίληψης της πραγματικότητας, πάντα αυθεντικός, ελεύθερος και γεμάτος ευχέρεια. Αυτό ήταν ό,τι βρισκόταν πίσω από τα συγκεκριμένα βιβλία και έργα, και αποτελούσε ό,τι επέλεξα να κατανοήσω και να ακολουθήσω. Οι μορφές στην πραγματικότητα είχαν ελάχιστη σχέση με αυτό, ήταν περισσότερο ο λόγος ύπαρξής τους που αποτέλεσε το αντικείμενο αυτών των βιβλίων και έργων και το γιατί του δικού μου έργου».

(από το εισαγωγικό σημείωμα του Giorgio Grassi)

Ο **Giorgio Grassi** (Μιλάνο, 1935), καθηγητής Αρχιτεκτονικών Συνθέσεων στο Politecnico di Milano, δίδαξε επίσης στην Πεσκάρα, στη Βαλένθια, στη Λωζάνη και στη Ζυρίχη. Είναι επίτιμο μέλος της BDA (Bund deutscher Architekten) και της Internationale Bauakademie του Βερολίνου. Για το έργο του έλαβε το Premio de arquitectura de la Comunidad Valenciana (1985), το Heinrich Tessenow Medaille in Gold από το Stiftung FVS του Αμβούργου (1992) και το Architektur Preis, Βερολίνο (2003). Ανάμεσα στα πιο πρόσφατα βιβλία του περιλαμβάνονται: Una vita da architetto [*Η ζωή του αρχιτέκτονα*] (Franco Angeli, 2008), *Leon Battista Alberti e l'architettura romana* [*Ο Leon Battista Alberti και η Ρωμαϊκή αρχιτεκτονική*] (Franco Angeli, 2007), *Scritti scelti 1965-1999* [*Ανθολογία κειμένων για την αρχιτεκτονική 1965-1999*] (Franco Angeli, 2000), Κείμενα για την αρχιτεκτονική (Καστανιώτης, 1998). Από τις δημοσιεύσεις του αρχιτεκτονικού του έργου ξεχωρίζει, *Giorgio Grassi. Opere e progetti* [*Giorgio Grassi. Έργα και μελέτες*] (Electa, 2004).

Περιεχόμενα

Carlos Martí Arís: Εισαγωγή
Εισαγωγικό σημείωμα στην έκδοση του 1998
Πρόλογος

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1. Ορθολογισμός και αρχιτεκτονική: αναγκαιότητα στοιχείων γενικής ισχύος και κριτηρίων βεβαιότητας, μορφολογική θεωρία της αρχιτεκτονικής
2. Εμπειρία και λόγος: ιστορική παρατήρηση και ορθολογισμός
3. Η λογική θεμελίωση της αρχιτεκτονικής: θεωρησιακή επιλογή, ταξινομήσεις, αρχιτεκτονικά στοιχεία
4. Η λογική θεμελίωση του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού: αναλυτικός χαρακτήρας της αρχιτεκτονικής, εγχειρίδια αρχιτεκτονικής, στοιχεία της αρχιτεκτονικής σύνθεσης

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

5. Ο γερμανικός ορθολογισμός και η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη: η γοτθική πόλη και η Großstadt στα εγχειρίδια και στην εμπειρία της αρχιτεκτονικής του ορθολογισμού
6. Το λογικό στοιχείο στην αρχιτεκτονική του γερμανικού ορθολογισμού: στοιχεία της αρχιτεκτονικής και διαφορετικές λογικές δομές, ορθολογική θεώρηση των κλασικών κανόνων της αρχιτεκτονικής

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Σωτήρης Ζαρούλας: Ξαναρχίζοντας από τον ορθολογισμό
Σημείωμα του μεταφραστή

Ο **Σωτήρης Ζαρούλας** είναι αρχιτέκτονας-μηχανικός. Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου, όπου εκπόνησε και τη διδακτορική του διατριβή με θέμα το έργο του Έλληνα αρχιτέκτονα Ιωάννη Δεσποτόπουλου και τη δραστηριότητά του στη Σουηδία. Μετέφρασε στα ελληνικά το σημαντικότερο θεωρητικό έργο του Ιταλού αρχιτέκτονα Giorgio Grassi *Η λογική δομή της αρχιτεκτονικής* (Πλέθρον, Αθήνα 2020).

Giorgio Grassi

Η λογική δομή της Αρχιτεκτονικής

μετάφραση-επιμέλεια-επίμετρο
Σωτήρης Ζαρούλας

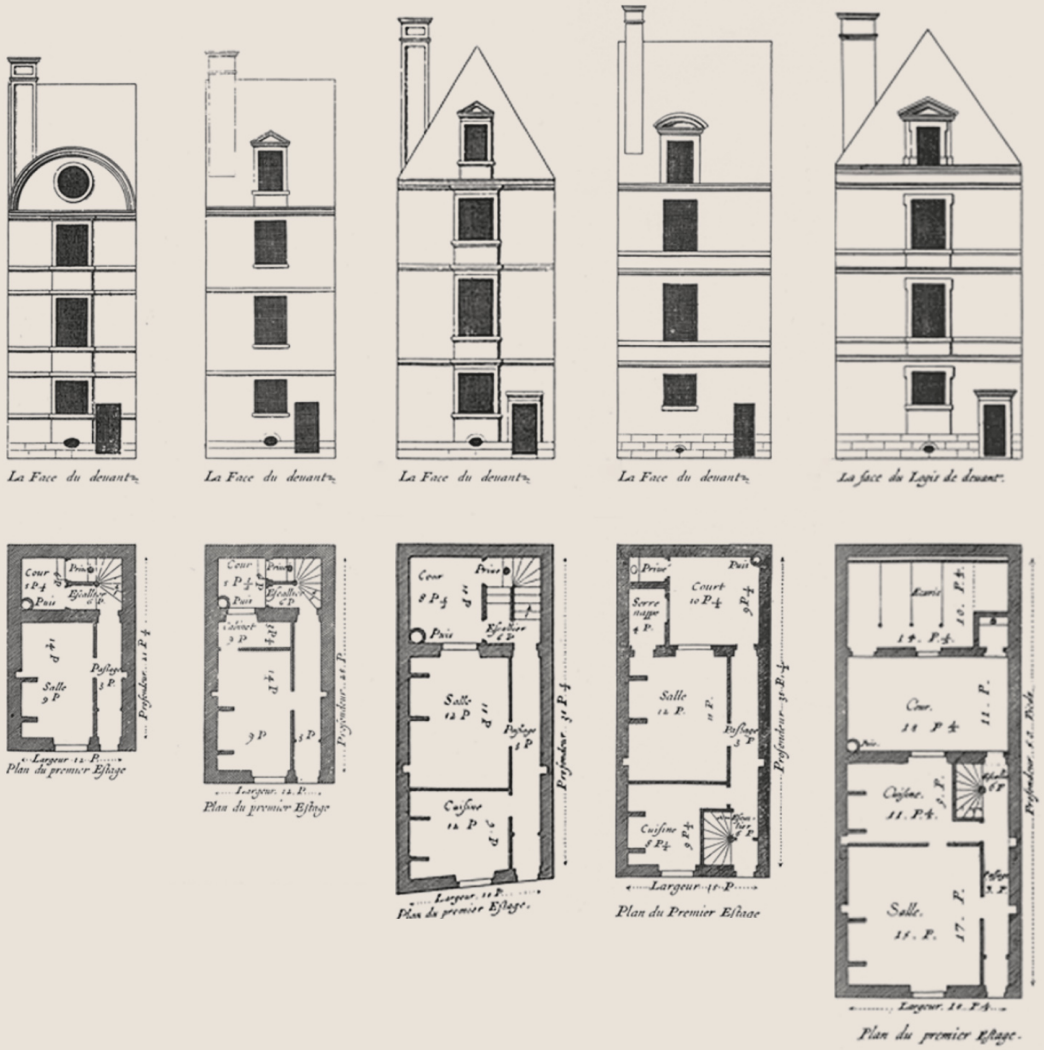

ΠΛΕΘΡΟΝ | αρχιτεκτονική

Ξενόγλωσσος τίτλος: **LA COSTRUZIONE LOGICA DELL'ARCHITETTURA**
Συγγραφέας: Giorgio Grassi
Ελληνικός τίτλος: **Η λογική δομή της αρχιτεκτονικής**
Εκδόσεις: ΠΛΕΘΡΟΝ | μικρόκοσμος
Μετάφραση-επιμέλεια-επίμετρο: **Σωτήρης Ζαρούλας**
ISBN 978-960-348-346-5
Σχ.: 17/24 εκ., σελ. 205

* *Η εικόνα στο εξώφυλλο προέρχεται από το εγχειρίδιο αρχιτεκτονικής Manière de Bien Bastir di P. Le Muet (1623).*